

This Question Paper contains 8 printed pages.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

136(G)

(March, 2020)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 47 પ્રશ્નો છે.
- 2) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
- 3) જમણી બાજુના આંકડા ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A

- નીચે આપેલા 1 થી 10 પ્રશ્નોના આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

[10]

- 1) મૂળભૂત તાર્કિક કારકો કેટલા છે ?
(A) પાંચ (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) બે
- 2) સત્ય આધારવિધાન અને અસત્ય ફલિત વિધાનવાળી દલીલ કેવી પ્રકારની હોય છે ?
(A) સત્ય (B) અપ્રમાણભૂત
(C) પ્રમાણભૂત (D) અસત્ય
- 3) વિધિવાચક દ્વિધાનુમાન (CD) ના રૂપમાં સત્યતા - કોષ્ટકની કેટલી હરોળો હોય છે ?
(A) ચાર (B) સોળ
(C) આઠ (D) બે

- 4) કઈ આકૃતિમાં મધ્યપદ બંને આધાર વિધાનોમાં ઉદ્દેશ્યના સ્થાને હોય છે ?
 (A) પહેલી (B) બીજી
 (C) ત્રીજી (D) ચોથી
- 5) કઈ વ્યાપ્તિ કાર્યકરણ સંબંધ સ્થાપે છે ?
 (A) વૈજ્ઞાનિક વ્યાપ્તિ (B) અવૈજ્ઞાનિક વ્યાપ્તિ
 (C) સાદી ઝણના મૂલક વ્યાપ્તિ (D) પ્રતિજ્ઞા
- 6) વ્યાપ્તિ સમર્થન વિધિનું ત્રીજું સોપાન કયું છે ?
 (A) અન્વય પદ્ધતિ (B) અતિરેક પદ્ધતિ
 (C) અભિચારગ્રહ પદ્ધતિ (D) સામાન્ય લક્ષણ પ્રત્યક્ષાનુભૂતિ
- 7) મૂલ્ય તરીકે સુંદર કેવા પ્રકારનું છે ?
 (A) આકર્ષણ (B) મોહક
 (C) આનંદદાયક (D) બૌતિક
- 8) ધર્મ અને વિજ્ઞાનના સમન્વય દ્વારા સર્વોદયની પ્રાપ્તિના વિચારો કોણે આપેલા છે ?
 (A) ગાંધીજી (B) ટાગોર
 (C) ડૉ. રાધાકૃષ્ણન (D) વિનોબાજી
- 9) જગતના વિદ્યમાન ધર્મોમાં અર્વાચીન ધર્મ કયો છે ?
 (A) હિન્દુ ધર્મ (B) તાઓ ધર્મ
 (C) ઈસ્લામ ધર્મ (D) શીખ ધર્મ
- 10) 'વિષયોથી ઈન્દ્રિયોને પાછી વાજવાની સ્થિતિ' ને શું કહેવાય ?
 (A) પ્રત્યાહાર (B) ધારણા
 (C) સંતોષ (D) ધ્યાન

વિભાગ - B

■ નીચેના 11 થી 20 પ્રશ્નોના જવાબ એક વિધાનમાં આપો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે. [10]

- 11) 'તમે આવશો' એ વિધાન ક્રમત્વ લોય તો 'તમે આવશો નહિ' એ વિધાન કેવું લોય છે ?
- 12) પ્રમાણમૂલ દલીલની લાક્ષણિકતા કઈ છે ?
- 13) $p \vee q$ અને $\sim p$ લેખી, p આ રૂપ કયા નિયમનું છે ?
- 14) સંવિધાનમાં કહિત વિધાનના વિષયપદન શું કહેવાય છે ?
- 15) પ્રકૃતિ એક સરખા સંયોગોમાં એક સરખી રીતે વર્તે છે તેને શું કહેવાય છે ?
- 16) ભારતીય અનુમાનના અંધારણમાં કુલ કેટલા અવયવો છે ?
- 17) કોના મતે વસ્તુનું અંતર્ગત મૂલ્ય નથી ?
- 18) માનવીના વિચારો કે બુદ્ધિ સાથે મૂલ્યનું કયું પાસું સંકળાયેલું છે ?
- 19) ગાંધીજી અનુસાર 'સર્વધર્મ સમભાવ'થી પોતાના ધર્મ પ્રત્યે કેવો અભિગમ વિકસે છે ?
- 20) યોગની જીવનદષ્ટિ આપણને શું આપે છે ?

વિભાગ - C

■ નીચેના 21 થી 31 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ સંક્ષિપ્તમાં આપો. દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ છે. [22]

- 21) જટિલ સંયુક્ત વિધાનોના પ્રકારોનાં નામ લખો.
- 22) ' $\rightarrow$ ' (શરતી) કારકનું સત્યતા કોષ્ટક રચો.

- 23) નીચેની દલીલ પ્રમાણભૂત બને એ રીતે ખાલી જગ્યા પૂરી અને એ દલીલ માટેના જે પ્રમાણભૂત રૂપનું સ્થાનાપતિ નિદર્શન હોય તે રૂપ લખો.

$$(J \rightarrow L) \rightarrow (K \& R)$$

$$\therefore \neg (J \rightarrow L)$$

- 24) 'MP' ના નિયમનું કથન લખો

- 25) નીચેના સંવિધાનની આકૃતિ અને ભેદ જણાવો :

સર્વ નેતાઓ નીચે છે.

કેટલાક ગુજરાતીઓ નેતાઓ છે.

$\therefore$ કેટલાક ગુજરાતીઓ નીચે છે.

- 26) નીચેની પ્રાતીક રજૂઆતો કઈ વ્યાપ્તિ - રીતિની છે ? તે ઓળખાવો.

$$(i) \quad \begin{array}{cccc} A & B & C & D \\ & & a & b & c & d \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc} B & C & D & - \\ & & b & c & d \end{array}$$

$\therefore$ a એ A નું પરિણામ છે.

$$(ii) \quad A \ B \ C \ - \ a \ b \ c$$

B એ b નું અગાઉથી જાણેલું કારણ

C એ c નું અગાઉથી જાણેલું કારણ

$\therefore$ a એ A નું પરિણામ છે.

- 27) ન્યાય દર્શન અનુસાર પ્રમાણ કેટલા છે ? કયાં કયાં ?

અથવા

પ્રતિજ્ઞા એટલે શું ? ઉદાહરણનું પ્રતિજ્ઞા - વાક્ય લખો.

- 28) નીચેના વિધાનોમાંથી કયું હકીકતલક્ષી છે અને કયું મૂલ્યલક્ષી છે ? તે જણાવો.

(i) તમે હસો છો ત્યારે સુંદર લાગો છો.

(ii) સમુદ્રનું પાણી ખારું હોય છે.

29) શારીરિક મુલ્યોના ઉદાહરણો આપો.

અથવા

સત્ય એટલે શું ?

30) 'મૃ' ધાતુનો અર્થ લખો.

31) ચિત્તની પાંચ અવસ્થાઓનાં નામ લખો.

અથવા

બસિરંગોમાં કયા પાંચ અંગોનો સમાવેશ થાય છે ?

વિભાગ - D

■ નીચેના 32 થી 42 સુધીના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ છે. [33]

32) સત્યતા કોષ્ટકની પ્રત્યક્ષ રીતનો ઉપયોગ કરીને નીચે આપેલા વિધાન માટેના રૂપનો પ્રકાર નક્કી કરો :

$$(p \vee q) \& \sim (p \rightarrow q)$$

33) સત્યતા કોષ્ટકની પ્રત્યક્ષ રીતનો ઉપયોગ કરીને નીચેની દલીલનું પ્રામાણ્ય નક્કી કરો :

$$A \& B$$

$$\therefore B \& A$$

34) નીચેની રૂપલક્ષી સાબિતીમાં ખાલી જગ્યાઓ પૂરો :

$$(1) (A \rightarrow E) \& (D \rightarrow F) \quad P$$

$$(2) B \& (A \vee D) \quad P$$

$$(3) (E \vee F) \rightarrow (B \vee D) \quad P$$

$$(4) \sim B \quad P / \therefore D$$

20. $A \rightarrow B$

21. $A \rightarrow C$

22. $D \rightarrow E$

23. $E \rightarrow F$

24. $B \rightarrow D$

25. D

26. Which of the following is not a prime implicant of the function?

A. $A \rightarrow B$

B. $D \rightarrow E$

C. $E \rightarrow F$

D. $B \rightarrow D$

E. D

F. $A \rightarrow C$

27. Which of the following is not a prime implicant of the function?

A. $A \rightarrow B$

B. $D \rightarrow E$

C. $E \rightarrow F$

D. $B \rightarrow D$

E. D

F. $A \rightarrow C$

28. Which of the following is not a prime implicant of the function?

A. $A \rightarrow B$

B. $D \rightarrow E$

C. $E \rightarrow F$

D. $B \rightarrow D$

E. D

F. $A \rightarrow C$

38) સાદી ગણના મૂલક વ્યામિની વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

અથવા

વૈજ્ઞાનિક વ્યામિની વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

39) ટૂંકનોંધ લખો : સમ વ્યામિ

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : અસમ વ્યામિ

40) વિજ્ઞાન યુગમાં ધર્મનું મહત્વ સમજાવો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : પ્રાર્થનાનું મહત્વ

41) આચરવા યોગ્ય સદ્ગુણો અને ટાળવા યોગ્ય દુર્ગુણો કયા છે ?

42) આસન એટલે શું ? યોગાસનોના ફાયદા જણાવો.

વિભાગ - E

■ નીચેના 43 થી 47 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો. દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે. [25]

43) 'ઠ' નું તાર્કિક સ્વરૂપ સત્યતા કોષ્ટકની મદદથી સ્પષ્ટ કરો અને સમુચ્ચયનું લક્ષણ આપો.

44) નીચે આપેલી દલીલની પ્રાતીક રજૂઆત કરો અને સત્યતાકોષ્ટકની પ્રત્યક્ષ રીતનો ઉપયોગ કરીને તેનું પ્રામાણ્ય નક્કી કરો :

જો હીરજી હસે છે. તો રૂડકીને રીસ ચડે છે.

રૂડકીને રીસ ચડતી નથી.

તેથી, હીરજી હસે છે.

45) વૈજ્ઞાનિક દષ્ટિએ 'કારણ'નો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

અનિવાર્ય શરત અને પર્યાપ્તિ શરતની સમજૂતી આપો. (અવશ્યીન તર્કશાસ્ત્રની દષ્ટિએ)

46) સ્વાર્થાનુમાન અને પરાર્થાનુમાનની સમજૂતી આપો.

અથવા

વ્યાપ્તિની વ્યાખ્યા આપો અને તેના ફલિતાર્થો સ્પષ્ટ કરો.

47) જગતના વિદ્યમાન ધર્મો અને તેમના ધર્મગ્રંથોના નામ લખો.

